

Nuvertėjimo apskaita

NUVERTĖJIMO PRASMĖ

- ▶ Viešojo sektoriaus subjekto turto nuvertėjimas – į apskaitą įtraukto turto vieneto balansinės vertės sumažėjimas (nuvertėjimas nėra turto nurašymas, o tik vertės sumažinimas).
  - *Turto, kurį reikia nuvertinti, pavyzdžiai:*
    - ▶ *Nebetinkamas naudoti turtas, kuris dar nėra nurašytas;*
    - ▶ *Gautinos sumos iš subjektų, turinčių finansinių sunkumų (pvz., bankrutuojančių).*
- ▶ Turto nuvertėjimas turi būti pripažįstamas tam, kad finansinėse ataskaitose būtų parodoma teisinga turto vertė (ne didesnė).
- ▶ Bendrasis apskaitos principas – atsargumo principas reikalauja, kad turto vertė nebūtų nepagrįstai padidinta arba sumažinta. Todėl, jei turto vertė reikšmingai sumažėja, įstaiga turi jį nuvertinti.

NUVERTĒJIMAS SKAIČIUOJAMAS ŠIAM TURTUI:

- ▶ Ilgalaikiam materialiajam turtui;
- ▶ Nematerialiajam turtui;
- ▶ Biologiniam turtui;
- ▶ Ilgalaikiam ir trumpalaikiam finansiniam turtui:
  - ▶ Investicijoms, apskaitomoms įsigijimo savikaina;
  - ▶ Gautinoms sumoms;
  - ▶ Pinigams;
- ▶ Atsargoms;
- ▶ Išankstiniam apmokėjimams ir kitam trumpalaikiam turtui.

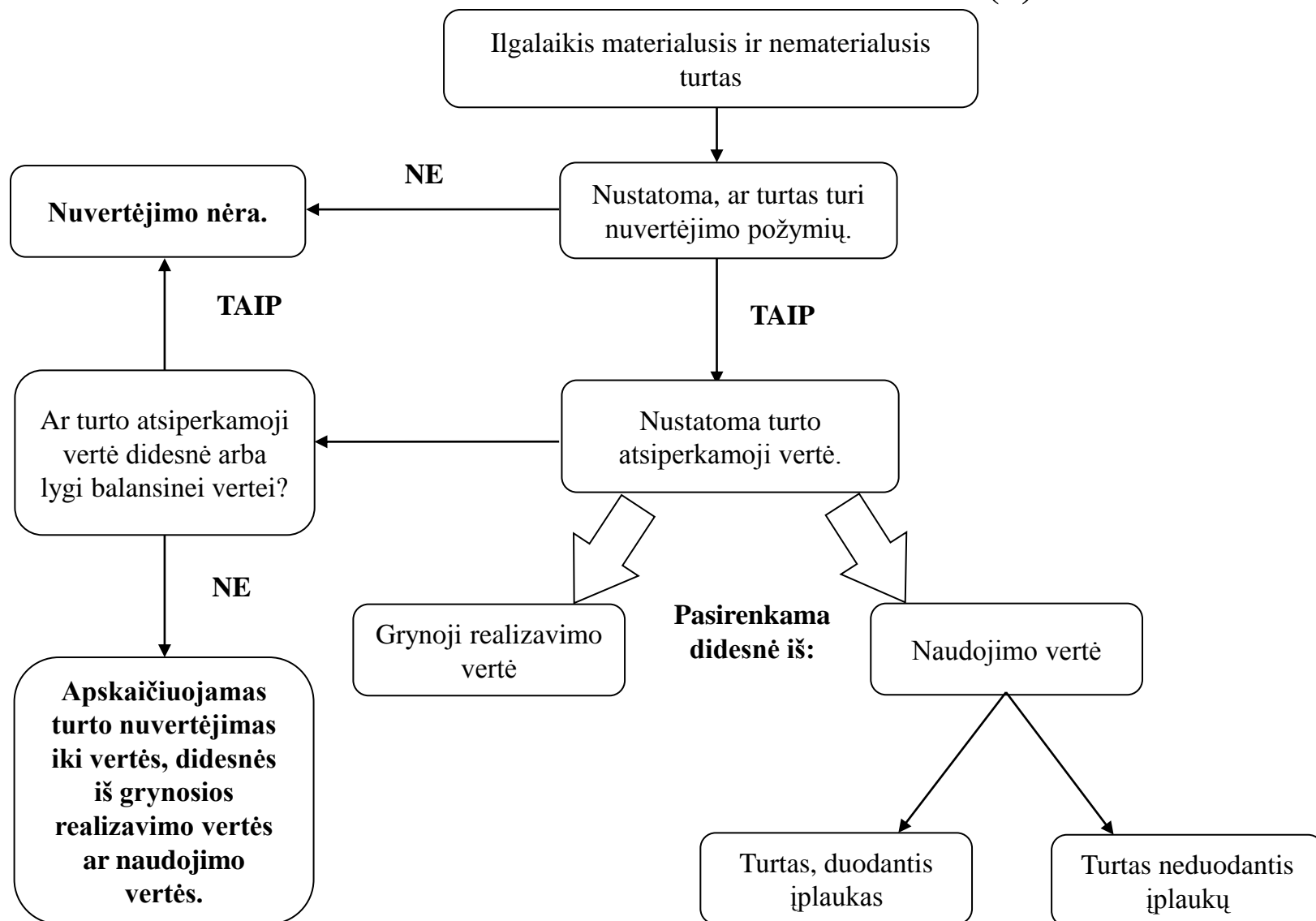
Nematerialiojo turto ir ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimas

NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMAS IR JO NUSTATYMAS

- ▶ Nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimui apskaičiuoti yra taikomas 22-asis VSAFAS.
- ▶ Šis standartas nėra taikomas tiems IMT vienetams, kurie, remiantis 12-uoju VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, yra registruojami apskaitoje taikant tikrosios vertės metodą.

NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMAS IR JO NUSTATYMAS (2)

NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMAS IR JO NUSTATYMAS (3) – PAVYZDYS

- ▶ Įstaiga turi 3 pastatus, iš kurių; pirmojo pastato tik 2 aukštai yra naudojami (iš viso pastate 5 aukštai), antrasis pastatas nuomojamas kitiems subjektams, trečiasis naudojamas kaip administracinės patalpos.
- ▶ Pastatų likutinė vertė yra po 2 mln. Lt.
- ▶ Įplaukos, gaunamos iš 2-ojo pastato patalpų nuomos, yra 100 000 Lt per metus. Patalpų nuomos sutartis sudaryta 5-erių metų laikotarpiui su galimybe ją pratęsti, patalpų perleidimas kitam subjektui sutartyje nenumatytas.
- ▶ Nuomojamų patalpų nusidėvėjimo sąnaudos sudaro 140 000 Lt per metus.
- ▶ Nuomojamų patalpų komunalinės išlaidos, kurias įstaiga moka iš savo lėšų, kasmet sudaro 20 000 Lt.
- ▶ Rinkoje taikoma 5-erių metų laikotarpio palūkanų norma, už kurias viešojo sektoriaus subjektas galėtų gauti paskolą yra 5 %.

Ilgalaikis turtas		
1 pastatas Naudojami 2 aukštai iš 5	2 pastatas Nuomojamos patalpos kitiems subjektams	3 pastatas Administracinės patalpos

NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMO APSKAIČIAVIMO PROCESAS METŲ PABAIGOJE

1. Sudaroma turto vertės nustatymo komisija (turėtų būti nuolat veikianti, gali būti sudaroma 1 komisija visoms turto grupėms vertinti).

2. Turto vertės nustatymo komisija kiekvienų metų pabaigoje remdamasi inventorizacijos žiniaraščiu (žiniaraštyje galima matyti informaciją, kad turtas yra nenaudojamas, apgriuvęs, sugedęs, netinkamas naudoti ir pan.) arba kitais dokumentais (pvz., paskaičiavimais, ar patalpos nuomojamas nuostolingai) nustato, ar yra turto nuvertėjimo požymių.

3. Turto vertės nustatymo komisija parengia turto nuvertėjimo pažymą, kuri pateikiama Apskaitos (Finansų skyriui).

4. Apskaitos skyrius, gavęs nuvertėjimo pažymą registruoja turto nuvertėjimo nuostolius apskaitoje.

NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMAS APSKAIČIAVIMO PROCESAS KETVIRČIO PABAIGOJE

1. Atsakingi ar materialiai atsakingi asmenys praneša, kad turtas yra sugadintas, sugedęs, nebenaudojamas ar yra kitų nuvertėjimo požymių.

2. Turto vertės nustatymo komisija parengia turto nuvertėjimo pažymą, kuri pateikiama Apskaitos (Finansų skyriui) ketvirčio, kuri buvo pateikta informacija, pabaigoje.

3. Apskaitos skyrius, gavęs nuvertėjimo pažymą registruoja nuvertėjimo nuostolius apskaitoje tą ketvirtį, kai atsakingi ar materialiai atsakingi asmenys informavo komisiją apie nuvertėjimo požymių atsiradimą.

NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMO POŽYMIAI

Nuvertėjimo požymiai vertinami kiekvienų finansinių metų pabaigoje arba atliekant metinę inventorizaciją, arba esant poreikiui.

Išoriniai turto nuvertėjimo požymiai:

- ▶ reikšmingai sumažėjusi turto teikiamų paslaugų ar juo gaminamų produktų paklausa;
- ▶ per ataskaitinį laikotarpį turto rinkos vertė sumažėjo reikšmingai daugiau negu būtų sumažėjusi dėl įprastinio turto naudojimo per tą patį laikotarpį;
- ▶ per ataskaitinį laikotarpį VSS veiklos technologinėje, teisinėje aplinkoje arba vyriausybės politikoje įvyko reikšmingų pokyčių, susijusių su VSS turimo turto naudojimo apimtimi ir pobūdžiu, kurie daro neigiamą poveikį VSS veiklos rezultatams.

NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMO POŽYMIAI (2)

Vidiniai turto nuvertėjimo požymiai (1):

- ▶ **yra įrodymų, kad turtas ar turto dalis yra sugadinta** (*jeigu gedimas yra paprastas, turto nuvertėjimas nėra vertinamas, o turto remonto išlaidos yra pripažįstamos to ataskaitinio laikotarpio, kuriuo jos yra patiriamos, pagrindinės veiklos sąnaudomis. Jei turto gedimas reikalauja esminio pagerinimo (atstatymo), kurį numatoma atlikti artimiausioje ateityje, t.y. per ne ilgesnį nei dvylikos mėnesių laikotarpį, tokio turto nuvertėjimas nėra vertinamas, tačiau informacija apie numatomą atlikti konkretaus turto esminį pagerinimą turi būti pateikta FA aiškinamajame rašte*);
- ▶ **viešojo sektoriaus subjektas turi turto, kuris dar nėra visiškai nudėvėtas (amortizuotas), tačiau jau nebenaudojamas veikloje;**
- ▶ **per ataskaitinį laikotarpį įvyko reikšmingų ilgalaikių pokyčių, susijusių su turto naudojimo apimtimi ir pobūdžiu** (*turto galimybių neišnaudojimas (prastovos); planuojama nutraukti ar restruktūrizuoti veiklą, kurią vykdant naudojamas šis turtas, planuojama perleisti turtą ankščiau, negu iki tol tikėtasi ir pan.*);

NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMO POŽYMIAI (3)

Vidiniai turto nuvertėjimo požymiai (2):

- ▶ **VSS turi nebaigtų statyti objektų, kurių nežadama užbaigti arba kuriuos užbaigti būtų ekonomiškai nenaudinga** (*reikia atsižvelgti į tai, ar statybos darbai yra laikinai atidedami, ar išlieka ketinimai ir yra patvirtinti planai tęsti darbus. Jeigu statybos darbai yra tik nukeliami iki konkrečios datos ateityje, ne ilgesniam nei dvylikos mėnesių laikotarpiui, projektas neturi būti laikomas sustabdytu projektu, kurio nuvertėjimas yra vertintinas*);
- ▶ **iš turto nuomos gaunamos pajamos nepadengia to turto nusidėvėjimo (amortizacijos) ir kitų to turto eksploatavimo išlaidų;**
- ▶ **turtui eksploatuoti ir prižiūrėti reikia daugiau išlaidų, nei buvo numatyta iš pradžių;**
- ▶ **pinigų srautai iš įplaukas duodančio turto, kurį naudojant uždirbamos pajamos, yra reikšmingai mažesni, nei buvo numatyta;**
- ▶ **yra informacijos iš viešojo sektoriaus subjekto darbuotojų, valstybės tarnautojų ar padalinių, parodančios, kad turto naudojimo vertė yra žymiai mažesnė nei tikėtasi** (*tai galėtų būti pranešimai apie nenaudojamą turtą ir panašiai*);
- ▶ VSS gali nustatyti ir kitus turto nuvertėjimo požymius.

NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMO POŽYMIŲ IDENTIFIKAVIMAS

Turto nuvertėjimo požymiai	Identifikavimo būdas
Vidiniai turto nuvertėjimo požymiai:	
Yra įrodymų, kad turtas ar turto dalis yra sugadinta	Inventorizacijos metu idetifikuojamas sugadintas turtas
Viešojo sektoriaus subjektas turi turto, kuris dar nėra visiškai nudėvėtas (amortizuotas), tačiau jau nebenaudojamas veikloje;	Inventorizacijos metu identifikuojamas turtas, kuris nėra naudojamas veikloje
Per ataskaitinį laikotarpį įvyko reikšmingų ilgalaikių pokyčių, susijusių su turto naudojimo apimtimi ir pobūdžiu	Inventorizacijos metu arba per ataskaitinį laikotarpį informacija gaunama iš atsakingo už turtą asmens
VSS turi nebaigtų statyti objektų, kurių nežadama užbaigti arba kuriuos užbaigti būtų ekonomiškai nenaudinga	Nebaigtos statybos objektų peržiūra inventorizacijos metu arba atsakingas asmuo identifikuoja per ataskaitinį laikotarpį

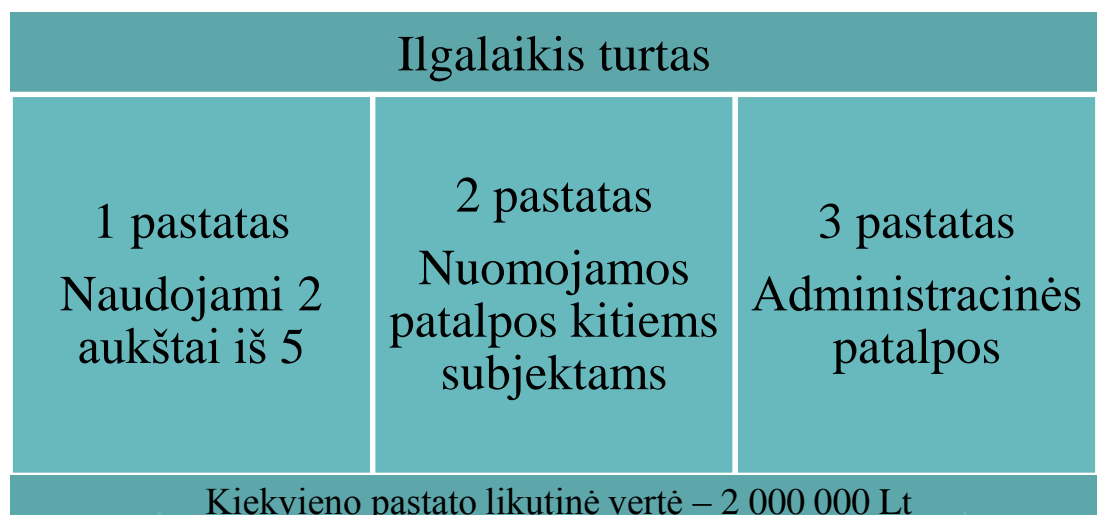
NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMO POŽYMIŲ IDENTIFIKAVIMAS (2)

Turto nuvertėjimo požymiai	Identifikavimo būdas
Vidiniai turto nuvertėjimo požymiai:	
Iš turto nuomos gaunamos pajamos nepadengia to turto nusidėvėjimo (amortizacijos) ir kitų to turto eksploatavimo išlaidų;	Turto nuomos pajamų pagal išrašytas sąskaitas faktūras arba pasirašytas sutartis palyginimas su to turto nusidėvėjimo suma nurodyta turto nusidėvėjimo skaičiavimo žiniaraštyje ir kitomis išlaidomis, susijusiomis su nuomojamų turto (išlaidas patvirtinančių dokumentų peržiūra).
Turtui eksploatuoti ir prižiūrėti reikia daugiau išlaidų, nei buvo numatyta iš pradžių.	Inventorizacijos metu arba per ataskaitinį laikotarpį informacija gaunama iš atsakingo už turtą asmens
Pinigų srautai iš įplaukas duodančio turto, kurį naudojant uždirbamos pajamos, yra reikšmingai mažesni, nei buvo numatyta;	Prognozinių pajamų palyginimas su faktiškai uždirbamomis pajamomis
Yra informacijos iš viešojo sektoriaus subjekto darbuotojų, valstybės tarnautojų ar padalinių, parodančios, kad turto naudojimo vertė yra žymiai mažesnė nei tikėtasi	Inventorizacijos metu arba per ataskaitinį laikotarpį informacija gaunama iš atsakingo už turtą asmens

► Pagal panaudos sutartis atiduoto turto nuvertėjimo požymius turi nurodyti turtą gavęs subjektas pagal panaudą atiduoto turto suderinimo pažymoje ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMO POŽYMIAI (4) - PAVYZDYS

Nuvertėjimo požymiai:

- ▶ viešojo sektoriaus subjektas turi turto, kuris dar nėra visiškai nudėvėtas (amortizuotas), tačiau jau nebenaudojamas veikloje
- ▶ iš turto nuomos gaunamos pajamos (100 000 Lt) nepadengia to turto nusidėvėjimo (amortizacijos) ir kitų to turto eksploatavimo išlaidų (140 000 Lt+20 000 Lt)
- ▶ nuvertėjimo požymių nėra

NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMO POŽYMIAI (5)

Jeigu yra **nuvertėjimo požymių**, VSS turi nustatyti turto **atsiperkamąją vertę** ir palyginti ją su turto **balansine verte**

balansine vertė > atsiperkamoji vertė => turtas nuvertėjęs

balansinė vertė ≤ atsiperkamoji vertė => turtas nenuvertėjęs

Jeigu yra turto nuvertėjimo požymių, net jeigu turtas nėra nuvertėjęs, turi būti peržiūrimas ir, jeigu reikia, koreguojamas turto naudingo tarnavimo laikas arba turto likvidacinė vertė.

Nesant požymių, kad turtas yra nuvertėjęs, turto atsiperkamoji vertė nėra nustatoma, ir turto nuvertėjimas nėra vertinamas.

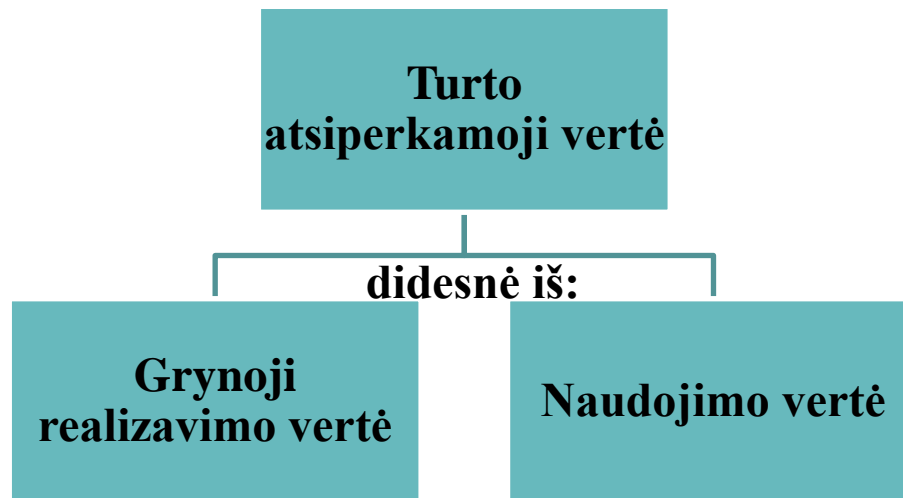
Literatūros, mokslo ir meno kūrinių, kultūros ir kitų vertybių, išskyrus kilnojamųjų kultūros vertybių konservavimo ir restauravimo, o nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkybos išlaidų dalį, nuvertėjimo požymiai nėra vertinami, išskyrus tuos atvejus, kai nurodyti kūriniai ir vertybės jie buvo sugadinti.

NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMO POŽYMIAI (6)

- ▶ Žemės, kultūros ir kitų vertybių (kilnojamųjų, nekilnojamųjų) apskaitai taikomas tikrosios vertės metodas. Šis turtas pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojamas įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, o sudarant finansines ataskaitas įvertinamas tikraja verte.
- ▶ Žemės, literatūros, mokslo ir meno kūrinių, kultūros ir kitų vertybių, išskyrus kilnojamųjų kultūros vertybių konservavimo ir restauravimo, o nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkybos išlaidų dalį, nuvertėjimo požymiai **nėra vertinami**, išskyrus tuos atvejus, kai nurodyti kūriniai ir vertybės buvo sugadinti.

NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO ATSIPERKAMOJI VERTĖ

Pavyzdys:

Turto balansinė vertė	2 mln. Lt
Grynoji realizavimo vertė	500 tūkst. Lt
Naudojimo vertė	1,6 mln. Lt
<i>Turtas turi būti nuvertintas, nes balansinė vertė 2 mln. Lt yra didesnė už naudojimo vertę 1,6 mln. Lt</i>	
Turtas nuvertinamas iki:	1,6 mln. Lt

Turto balansinė vertė	2 mln. Lt
Grynoji realizavimo vertė	2 mln. Lt
Naudojimo vertė	1,6 mln. Lt
<i>Turtas neturi būti nuvertintas, nes balansinė vertė 2 mln. Lt yra lygi grynajai realizavimo vertei 2mln. Lt</i>	

TURTO GRYNOJI REALIZAVIMO VERTĖ

Turto grynąją realizavimo vertę galima nustatyti atsižvelgiant į:

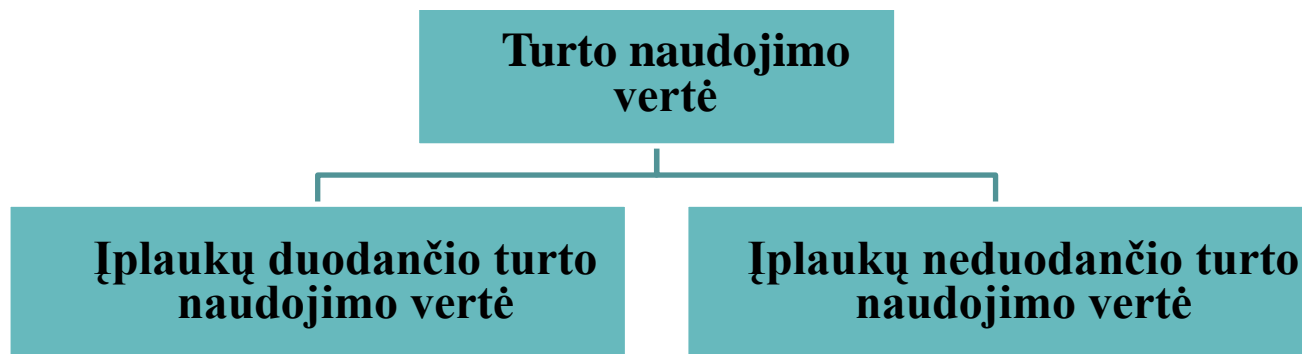
- ▶ sandoryje tarp nesusijusių šalių nurodytą kainą (atėmus tiesiogines turto perleidimo išlaidas);
- ▶ rinkos kainą, jei pardavimo sutartis nesudaroma, tačiau analogišku turtu prekiaujama aktyviojoje rinkoje. Turto rinkos kaina yra pirkėjų rinkoje siūloma kaina;
- ▶ kelių paskutinių analogiškų sandorių rinkoje kainų vidurkį (jeigu per laikotarpį nuo sandorio dienos iki turto atsiperkamosios vertės nustatymo dienos reikšmingai nepasikeitė ekonominės sąlygos);
- ▶ sumą, kurią VSS būtų galėjęs gauti paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną iš turto perleidimo, atėmus galimas perleidimo išlaidas.

Pažyma, apie nustatytą turto grynąją realizavimo vertę turi būti pristatyta apskaitos (finansų) skyriui su vertę pagrindžiančiais dokumentais (tokio paties turto pardavimo-pirkimo skelbimai, turto vertinimo ataskaitos, pasiūlymai, gauti iš tokį patį turtą parduodančių subjektų ir pan.)

Galimų turto perleidimo išlaidų pavyzdžiai:

- ▶ *juridinės išlaidos;*
- ▶ *aukciono turtui parduoti organizavimo, dokumentų išdavimo ir panašios sandorių išlaidos; turto išvežimo ir kitos tiesioginės su pardavimu susijusios išlaidos;*
- ▶ *išlaidos, susijusios su darbo santykių nutraukimu, viešojo sektoriaus subjekto veiklos reorganizavimu, ir susidarančios perleidžiant turtą, nepriskiriamos prie turto perleidimo išlaidų.*

TURTO NAUDOJIMO VERTĖ

- ▶ Įplaukų duodantis turtas – turtas, kurį VSS valdo, juo disponuoja ir jį naudoja įplaukoms iš komercinės veiklos gauti.
- ▶ Įplaukų neduodantis turtas – turtas, kurį VSS valdo, juo disponuoja ir naudoja savo veikloje, bet nėra naudojamas įplaukoms iš komercinės veiklos gauti.
- ▶ **Turto naudojimo vertė neskaiciuojama kai:**
  - ▶ Turto grynoji realizavimo vertė mažesnė už to turto balansinę vertę ir nėra priežasties manyti, kad turto naudojimo vertė reikšmingai viršija grynąją realizavimo vertę (*pavyzdžiui, nustatoma grynoji realizavimo vertė turto, kuris įstaigos veikloje naudojamas labai nedaug ir yra aišku, kad apskaičiuota turto naudojimo vertė nebus didesnė už grynąją turto realizavimo vertę. Turto vertinimo komisija sudaro pažymą, kurioje nurodo priežastis, kodėl turto naudojimo vertė nebuvo skaičiuojama ir pateikia ją apskaitos (finansų) skyriui;*
  - ▶ VSS visiškai negali naudoti turto savo veikloje (**tokio turto naudojimo vertė yra lygi nuliui**);
  - ▶ VSS turi įrodymų, kad to turto grynoji realizavimo vertė yra didesnė negu to turto balansinė vertė prieš nuvertėjimo įvertinimą, turto naudojimo vertės nustatyti nebūtina;

Kai nėra patikimos informacijos grynajai realizavimo vertei nustatyti, tokiu atveju turto atsiperkamoji vertė nustatoma pagal jo naudojimo vertę.

ĮPLAUKŲ DUODANČIO TURTO NAUDOJIMO VERTĖ

- ▶ **Įplaukų duodančio turto vienetas** – mažiausias turto vienetas, kurį nuolat naudojant gaunamos įplaukos, paprastai nepriklausančios nuo įplaukų, gaunamų naudojant kitą turto vieneta.
- ▶ Jei nuolat naudojamas atskiras turto vienetas neduoda įplaukų, kurias būtų galima pagrįstai atskirti nuo kito turto duodamų įplaukų, viešojo sektoriaus subjektas turi apskaičiuoti įplaukų duodančio turto vieneto (šiuo atveju visos turto grupės), kuriam tas turtas priklauso, atsiperkamąją vertę.
- ▶ *Pavyzdžiui, jei VSS gali apskaičiuoti atskiros patalpos kuriamas įplaukas, ši patalpa neturi būti priskiriama visam pastatui, ir mažiausiu vienetu turi laikyti patalpą. Jei to padaryti neįmanoma, reikėtų apskaičiuoti viso pastato, kuriam ta patalpa priklauso atsiperkamąją vertę.*
- ▶ Jei atskiras turto vienetas neduoda įplaukų, VSS gali pasirinkti įvairių požymių, pagal kuriuos turtas grupuojamas į įplaukų duodančius vienetus. *Pavyzdžiui, turtas gali būti priskiriamas prie tam tikros turto grupės pagal struktūrinius padalinius, įplaukų pobūdį ir pan.*

ĮPLAUKŲ DUODANČIO TURTO NAUDOJIMO VERTĖ (2)

Įplaukų duodančio turto vieneto naudojimo vertė yra lygi grynujų būsimųjų pinigų srautų dabartinei vertei. Ji apskaičiuojama pagal šią formulę:

$$DV = \frac{PS_1}{(1+d)^1} + \frac{PS_2}{(1+d)^2} + \dots + \frac{PS_n}{(1+d)^n}$$

DV – grynujų būsimųjų pinigų srautų dabartinė vertė;

PS 1 ...PS n – 1-ojo–n-tojo laikotarpio grynieji būsimieji pinigų srautai, kurie apskaičiuojami iš būsimų įplaukų atėmus būsimas išmokas;

d – diskonto norma, išreikšta vieneto dalimis;

1 ... n – laikotarpiai, kurių grynieji būsimieji pinigų srautai skaičiuojami.

Pavyzdys:

Nuomojamos patalpos, $n=5$, PS (per metus) = 100 000, pardavimo kaina (po 5 metų) = 1 000 000, $d=0,05$ (5%).

$$DV = \frac{100\,000}{(1+0,05)} + \frac{100\,000}{(1+0,05)^2} + \frac{100\,000}{(1+0,05)^3} + \frac{100\,000}{(1+0,05)^4} + \frac{100\,000}{(1+0,05)^5} + \frac{1\,000\,000}{(1+0,05)^5} = 1.216.473,83 \text{ Lt}$$

ĮPLAUKŲ DUODANČIO TURTO NAUDOJIMO VERTĖ (3)

Apskaičiuojant grynuosius būsimuosius pinigų srautus, įtraukiamos šios įplaukos ir išmokos:

- ▶ įplaukos, numatomos gauti nuolat naudojant turta;
- ▶ numatomos išmokos, susijusios su to turto naudojimu;
- ▶ numatomos remonto ir eksploatacijos išlaidos, reikalingos išlaikyti turto būklei tokiai, kad turtas atitiktų nustatytą pirminį jo pajėgumą;
- ▶ įplaukos, numatomos gauti perleidus turta, jei jos yra pagrįstai tikėtinos.

Apskaičiuojant grynuosius būsimuosius pinigų srautus, neįtraukiamos šios numatomos įplaukos ir išmokos:

- ▶ kurios susidarytų dėl būsimos reorganizavimo, jeigu nėra įsipareigojimo jo vykdyti;
- ▶ kurios susidarytų dėl būsimųjų investicijų ar rekonstrukcijos, kurios pagerintų turto naudingąsias savybes ir (ar) padidintų jo vertę;
- ▶ susijusios su finansine veikla (pavyzdžiui, palūkanos).

IPLAUKŲ DUODANČIO TURTO NAUDOJIMO VERTĖ (4)

Diskonto normai nustatyti viešojo sektoriaus subjektas gali naudoti, pavyzdžiui:

- ▶ subjekto, kuriam suteikta paskola, gautų analogiškos trukmės paskolų ir išleistų ne nuosavybės vertybinių popierių palūkanų normą;
- ▶ palūkanų normas, kuriomis viešojo sektoriaus subjektas galėtų gauti paskolą, suteiktos paskolos laikotarpiui;
- ▶ rinkoje vyraujančias analogiškos trukmės paskolų palūkanų normas;
- ▶ to paties laikotarpio Vyriausybės vertybinių popierių palūkanų normą, pakoreguotą atsižvelgiant į rizikos veiksnius, susijusius su VSS ir ūkio šaka, kuriai priskirta VSS veikla;
- ▶ Viešojo sektoriaus subjektai, atsižvelgdami į aplinkybes, apskaičiuotų palūkanų normai nustatyti gali vadovautis ir kitais kriterijais

ĮPLAUKŲ DUODANČIO TURTO NAUDOJIMO VERTĖ (5)

Jeigu nenumatoma turto perleisti ar nutraukti su turtu susijusios veiklos, turto naudojimo vertė yra skaičiuojama įtraukiant ir turto tęstinumo vertę.

Tęstinumo vertė yra apskaičiuojama pagal formulę:

$$TV = \frac{PS_n}{(d - a)} \times \frac{1}{(1 + d)^n}$$

TV – tęstinumo vertės dabartinė vertė;

PS n – n-tojo laikotarpio grynieji būsimieji pinigų srautai;

d – diskonto norma, išreikšta vieneto dalimis;

a – augimo norma laikotarpiu po pradinio prognozuojamo laikotarpio;

n – paskutinis laikotarpis, kurio pajamos yra prognozuojamos.

Dabartinė diskontuotų pinigų srautų vertė šiuo atveju yra apskaičiuojama pagal formulę:

DV – diskontuotų grynujų pinigų srautų dabartinė vertė;

PS 1 ...PS n – 1-ojo – n-tojo laikotarpio grynieji būsimieji pinigų srautai;

d – diskonto norma, išreikšta vieneto dalimis;

1 ... n – laikotarpiai, kurių grynieji būsimieji pinigų srautai skaičiuojami.

$$DV = \frac{PS_1}{(1 + d)^1} + \frac{PS_2}{(1 + d)^2} + \dots + \frac{PS_n}{(1 + d)^n} + TV$$

ĮPLAUKŲ DUODANČIO TURTO NAUDOJIMO VERTĖ (6) - PAVYZDYS

Pastatas		
1 pastatas Naudojami 2 aukštai iš 5	2 pastatas Nuomojamos patalpos kitiems subjektams	3 pastatas Administracinės patalpos
Likutinė pastato vertė – 2 000 000 Lt		

- ▶ Įplaukas duodantis turto vienetas – 2-asis pastatas;
- ▶ Patalpų nuomos sutartis sudaryta 5-eriems metams su galimybe ją pratęsti;
- ▶ Patalpų perleidimas kitam subjektui sutartyje nenumatytas;
- ▶ Rinkoje taikoma 5-erių metų laikotarpio palūkanų norma, už kurias viešojo sektoriaus subjektas galėtų gauti paskolą yra 5 %;
- ▶ Pajamų iš patalpų nuomos augimas nėra numatytas;
- ▶ Nuomojamų patalpų komunalinės išlaidos, kurias įstaiga moka iš savo lėšų, kasmet sudaro 20 000 Lt.

Turto naudojimo vertės apskaičiavimas:

$$TV = \frac{100000 - 20000}{(0.05 - 0)} \times \frac{1}{(1 + 0.05)^5} = 1253641,87 \text{ Lt}$$

$$DV = \frac{80000_1}{(1 + 0.05)^1} + \frac{80000_2}{(1 + 0.05)^2} + \frac{80000_3}{(1 + 0.05)^3} + \frac{80000_4}{(1 + 0.05)^4} + \frac{80000_5}{(1 + 0.05)^5} + 1253641,87 = 1600000 \text{ Lt}$$

Būsimųjų pinigų srautų dabartinė vertė

Tęstinumo vertė

ĮPLAUKŲ NEDUODANČIO TURTO NAUDOJIMO VERTĖ

Turto naudojimo vertei nustatyti gali būti naudojami šie būdai:

- ▶ proporcingo nuvertėjimo;
- ▶ nudėvėtų (amortizuotų) turto atkūrimo išlaidų;
- ▶ turto naudojimo galimybių proporcijos;
- ▶ turto remonto (rekonstrukcijos) išlaidų.

Konkretus būdas parenkamas priklausomai nuo nuvertėjimo pobūdžio ir turimos informacijos, tačiau rekomenduojama vadovautis tokiomis nuostatomis:

- ▶ pagrindinis būdas - proporcingo nuvertėjimo būdas;
- ▶ jeigu turto nuvertėjimas yra susijęs su fiziniu turto sugadinimu ir galima patikimai įvertinti, kiek kainuos turto remontas (rekonstravimas), turto naudojimo vertė turėtų būti apskaičiuojama turto remonto (rekonstravimo) išlaidų būdu;
- ▶ kitais atvejais, pavyzdžiui, jeigu turto nuvertėjimas yra susijęs su ilgalaikio pobūdžio teisinės ar technologinės aplinkos, valstybinės politikos, turto naudojimo apimties ar pobūdžio pasikeitimu, turto naudojimo vertė turėtų būti apskaičiuojama amortizuotų (nudėvėtų) turto atkūrimo išlaidų būdu arba naudojimo galimybių proporcijos būdu.

ĮPLAUKŲ NEDUODANČIO TURTO NAUDOJIMO VERTĖ (2)

Proporcingo nuvertėjimo būdas

- ▶ Turto naudojimo vertė nustatoma iš turto balansinės vertės prieš turto nuvertėjimo įvertinimą atėmus sumą, kuria įvertintas turto naudojimo galimybių sumažėjimas.
- ▶ Turto naudojimo galimybių sumažėjimas nustatomas pagal tai, kuri turto dalis (išreikšta šimtosiomis vieneto dalimis) dėl tam tikrų aplinkybių (sugadinimas, draudimas naudoti ir panašiai) negali būti panaudojama. Turto naudojimo vertė skaičiuojama tik tos turto dalies, kuri gali būti naudojama paslaugoms teikti ar prekėms gaminti. **Turto naudojimo vertė yra apskaičiuojama taip:**

$$NV = LV * N$$

NV – turto naudojimo vertė;

LV – turto balansinė vertė prieš turto nuvertėjimo įvertinimą;

N – turto dalis, kuri gali būti naudojama po įvykių, lėmusių turto nuvertėjimą.

Pavyzdys:

Gaisro metu buvo apgadintas keturių aukštų administracinis pastatas. Dėl gaisro ir gesinimo metu padarytų nuostolių vienas pastato aukštas yra nebetinkamas naudoti. Pastato balansinė vertė prieš gaisrą sudarė 1 000 000 litų. Kadangi ¼ (25%) pastato dalis netinkama naudoti, tinkama naudoti liko ¾ (75%) pastato. Pastato naudojimo vertė po gaisro sudaro 750 000 litų (1 000 000 * 75% = 750 000). Turto nuvertėjimo nuostoliai sudaro 250 000 litų (1 000 000 – 750 000 = 250 000).

ĮPLAUKŲ NEDUODANČIO TURTO NAUDOJIMO VERTĖ (3) - PAVYZDYS

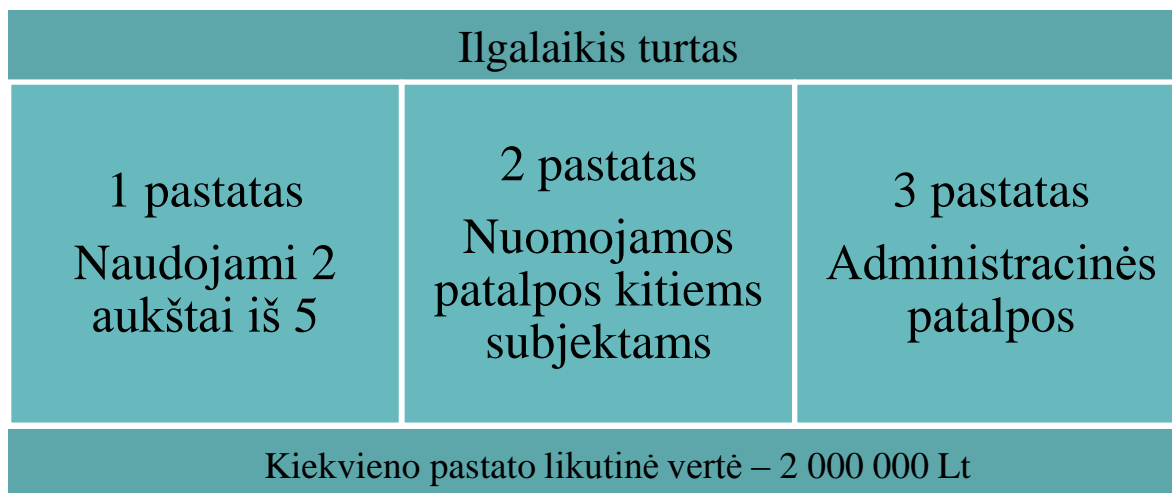
Ilgalaikis turtas		
1 pastatas Naudojami 2 aukštai iš 5	2 pastatas Nuomojamos patalpos kitiems subjektams	3 pastatas Administracinės patalpos
Kiekvieno pastato likutinė vertė – 2 000 000 Lt		

- ▶ 3 iš 5 pastato aukštų negali būti naudojami veikloje;
- ▶ Viso pastato grynoji realizavimo vertė, nustatyta atsižvelgiant į tokios pačios paskirties pastato rinkos kainą, yra 1,5 mln. Lt.
- ▶ Balansinė 1-ojo pastato vertė yra 2 mln. Lt
- ▶ Turi būti apskaičiuota 1-ojo pastato naudojimo vertė.

Turto naudojimo vertės apskaičiavimas:

$$NV = 2000000 * 2/5 = 800000 \text{ Lt}$$

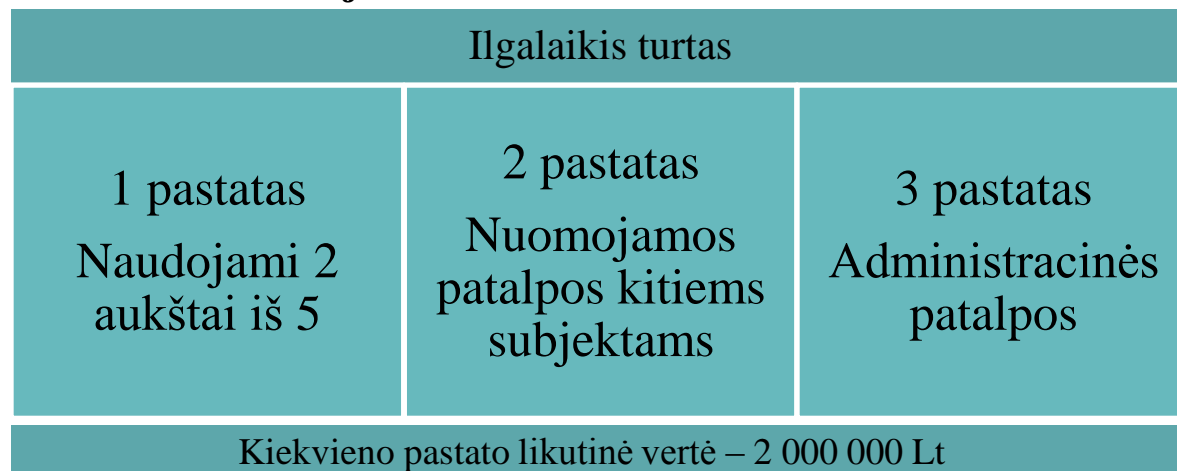
NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMAS IR JO NUSTATYMAS - PAVYZDYS

Balansinė vertė	2 mln. Lt	2 mln. Lt	2 mln. Lt
Grynoji realizavimo vertė	1.5 mln.Lt	1.5 mln.Lt	-
Naudojimo vertė	800 tūkst. Lt	1.6 mln.Lt	-
<i>Išvada</i>	<i>Turtas turi būti nuvertintas, nes balansinė vertė 2 mln. Lt yra didesnė už grynojo realizavimo vertę 1,5 mln. Lt</i>	<i>Turtas turi būti nuvertintas, nes balansinė vertė 2 mln. Lt yra didesnė už naudojimo vertę 1,6 mln. Lt</i>	<i>Turtas neturi būti nuvertintas, nes nėra turto nuvertėjimo požymių</i>
Turtas nuvertinamas iki:	1.5 mln.Lt	1.6 mln.Lt	-

NEMATERIALIOJO IR ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMAS IR JO NUSTATYMAS (2) - PAVYZDYS

Apskaitoje registruojami turto nuvertėjimo nuostoliai:

D 8709XXX Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos	500 tūkst. Lt	400 tūkst. Lt
K 1XXXXX3 Ilgalaikio turto vertės padidėjimas arba sumažėjimas	500 tūkst. Lt	400 tūkst. Lt
K 70XXXXX Finansavimo pajamos	500 tūkst. Lt	400 tūkst. Lt
D 42XXXX2 Finansavimo sumos (panaudotos) iš valstybės biudžeto	500 tūkst. Lt	400 tūkst. Lt

ILGALAIKIO MATERIALIOJO, NEMATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMO PANAIKINIMAS

- ▶ Sudarydamas finansines ataskaitas viešojo sektoriaus subjektas nustato, ar nėra požymių, kad ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintų turto nuvertėjimo nuostolių nebėra ar kad turto nuvertėjimas reikšmingai sumažėjo. Jei tokių požymių yra, turi būti perskaičiuojama turto atsiperkamoji vertė.
- ▶ Vertinant, ar ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažinti turto nuvertėjimo nuostoliai išnyko arba sumažėjo, turi būti atsižvelgiama į išorinius ir vidinius požymius.

ILGALAIKIO MATERIALIOJO, NEMATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMO PANAIGINIMAS (2)

Išoriniai turto vertės padidėjimo požymiai:

- ▶ paslaugų, kurioms teikti naudojamas turtas, ar juo gaminamų produktų paklausos padidėjimas;
- ▶ per ataskaitinį laikotarpį labai padidėjusi turto rinkos vertė;
- ▶ technologinėje, rinkos, ekonominėje ar teisinėje aplinkoje įvyksta reikšmingų pokyčių, kurie praplečia turto, kuris buvo nuvertėjęs, naudojimo pobūdį arba apimtį.

Vidinis turto vertės padidėjimo požymis:

- ▶ per ataskaitinį laikotarpį reikšmingai pakeista turto panaudojimo ar tikėtino panaudojimo apimtis ar būdas arba tikėtina, kad jis pasikeis netolimoje ateityje, ir tokie ilgalaikiai pokyčiai teigiamai paveikė (paveiks) viešojo sektoriaus subjekto veiklą. Šie pokyčiai apima veiksmus, kuriais pagerintas (siekiama pagerinti) turto panaudojimo rezultatyvumas arba siekiama restruktūrizuoti veiklą, kurioje minėtas turtas naudojamas.

ILGALAIKIO MATERIALIOJO, NEMATERIALIOJO TURTO NUVERTĖJIMO PANAIKINIMAS (3)

- ▶ Apskaitoje registruojama turto nuvertėjimo panaikinimo operacija, kai turtas, kuriam ankstesniais laikotarpiais buvo paskaičiuotas nuvertėjimas, buvo įsigytas iš valstybės biudžeto lėšų:

K 8709XXX Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos

D 1XXXXX3 Ilgalaikio turto vertės padidėjimas arba sumažėjimas

D 70XXXXX Finansavimo pajamos

K 42XXXX2 Finansavimo sumos (panaudotos) iš valstybės biudžeto

- ▶ Nurašant ilgalaikį turtą iš apskaitos, kuriam ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais buvo paskaičiuotas nuvertėjimas, galima neskaičiuoti turto nuvertėjimo iki 0 Lt vertės, jeigu tas turtas nurašomas tą patį ataskaitinį laikotarpį.

Biologinio turto nuvertėjimas

BIOLOGINIO TURTO NUVERTĖJIMAS

- ▶ Biologinis turtas yra vertinamas:
  - ▶ tikraja verte;
  - ▶ įsigijimo ar pasigaminimo savikaina atėmus nuvertėjimo nuostolius.
- ▶ Biologinio turto, kuris vertinamas įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, nuvertėjimo apskaičiavimui taikomas 22-asis VSAFAS, t.y. taikomi tie patys nuvertėjimo požymiai ir įvertinimas kaip ir ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui.

BIOLOGINIO TURTO NUVERTĖJIMAS IR JO NUSTATYMAS

- ▶ Jei biologinis turtas metų pabaigoje atitinka bent vieną iš nurodytų nuvertėjimo požymių, turi būti įvertinta biologinio turto atsiperkamoji vertė ir palyginama su to turto balansine verte.
- ▶ Jei biologinis turtas visiškai negali būti naudojamas ir negali būti perleistas, jo vertė turi būti prilyginta nuliui:
  - ▶ jei biologinis turtas buvo užregistruotas įsigijimo savikaina – turi būti apskaičiuotas ir užregistruotas jo 100% nuvertėjimas, lygus balansinei vertei;
  - ▶ jei biologinis turtas buvo užregistruotas tikraja verte – vertė turi būti sumažinta iki nulio.

BIOLOGINIO TURTO NUVERTĖJIMAS IR JO NUSTATYMAS (2) - PAVYZDYS

Įstaiga turi biologinį turtą, naudojamą žemės ūkio veikloje, kurio įsigijimo savikaina yra 5000 Lt. Metų pabaigoje įstaiga nusprendžia parduoti šį turtą už numatomą kainą 30% mažesnę nei turto balansinė vertė. Tokiu atveju biologiniam turtui turi būti paskaičiuojamas 30% nuvertėjimas.

- ▶ Turto nuvertėjimo paskaičiavimas:

$$5000 \times 30\% = 1500 \text{ Lt}$$

- ▶ Turtas nuvertinamas iki 3500 Lt:

$$5000 - 1500 = 3500 \text{ Lt}$$

- ▶ Apskaitoje registruojami įrašai, kai biologinis turtas įsigytas iš valstybės biudžeto lėšų:

▶ D 8709XXX Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos	1500 Lt
▶ K 207XXXXX Kitas turtas skirtas parduoti	1500 Lt
▶ K 70XXXXXX Finansavimo pajamos	1500 Lt
▶ D 42XXXX2 Finansavimo sumos (panaudotos) iš valstybės biudžeto	1500 Lt

- ▶ Jeigu turtas neparduodamas už numatytą kainą ir nėra toliau naudojamas įstaigos veikloje, neplanuojama parduoti, jis turi būti nuvertinamas iki 0 Lt vertės.

BIOLOGINIO TURTO NUVERTĖJIMO PANAIKINIMAS

- ▶ Sudarydamas finansines ataskaitas viešojo sektoriaus subjektas nustato, ar nėra požymių, kad ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintų turto nuvertėjimo nuostolių nebėra ar kad turto nuvertėjimas reikšmingai sumažėjo. Jei tokių požymių yra, turi būti perskaičiuojama turto atsiperkamoji vertė.
- ▶ Biologinio turto nuvertėjimo panaikinimas skaičiuojamas remiantis tokiais pačiais turto nuvertėjimo panaikinimo požymiais kaip ir materialiojo bei nematerialiojo turto.
- ▶ Apskaitoje registruojamas biologinio turto nuvertėjimo panaikinimo įrašas:

K 8709XXX Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos

D 1XXXXXX3 Ilgalaikio turto vertės padidėjimas arba sumažėjimas

D 70XXXXXX Finansavimo pajamos

K 42XXXXX2 Finansavimo sumos (panaudotos)

Atsargų nuvertėjimas

ATSARGŲ NUVERTĖJIMAS

Atsargų nuvertėjimas - atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos sumažinimas iki grynosios realizavimo vertės (toliau – GRV), kuris atliekamas tam, kad turto balansinė vertė neviršytų būsimos ekonominės naudos ar paslaugų vertės, kurią tikimasi gauti tą turtą pardavus, išmainius ar sunaudojus.

- ▶ **SVARBU:** NUVERTĖJIMAS SKAIČIUOJAMAS TIK BALANSE APSKAITOMOMS ATSARGOMS;
- ▶ TRUMPALAIKIS TURTAS, ATIDUOTAS NAUDOTI YRA APSKAITOMAS NEBALANSINĖSE SĄSKAITOSE, TODĖL JO NUVERTĖJIMAS NĖRA SKAIČIUOJAMAS.

Grynoji realizavimo vertė - įprastinės veiklos metu įvertinta turto pardavimo kaina, atėmus įvertintas turto vieneto gamybos baigimo išlaidas ir įvertintas turto pardavimo, perleidimo ar mainų išlaidas.

ATSARGŲ ĮSIGIJIMO AR PASIGAMINIMO SAVIKAINOS SUMAŽINIMAS IKI GRV REALIZAVIMO VERTĖS

- ▶ Dažniausiai galimi tokie atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos sumažinimo iki GRV atvejai:
  - ▶ atsargos sugenda arba yra sugadintos;
  - ▶ atsargos visiškai ar iš dalies pasenusios.
- ▶ Retesni galimi atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos sumažinimo iki GRV atvejai:
  - ▶ atsargų pardavimo kaina sumažėjo arba išaugo įvertintos gamybos baigimo išlaidos;
  - ▶ gamybai naudojamų atsargų rinkos kainų sumažėjimas lemia ir pagamintos produkcijos kainų sumažėjimą ir akivaizdu, kad pagamintos produkcijos savikaina viršys gamybai naudojamų atsargų ir pagamintos produkcijos GRV.
- ▶ Kadangi paprasčiausias būdas įvertinti atsargų nuvertėjimą yra inventorizacijos metu, rekomenduojama inventorizacijos žiniaraštyje atskirame stulpelyje nurodyti atsargų nuvertėjimo požymį, jeigu toks yra, todėl inventorizacijos komisija privalo*:
  - ▶ nurodyti, ar atsargas, kurios nenaudojamos ilgiau nei 0,5 – 1 m. laiko, įmanoma panaudoti ateityje ir ar jos bus panaudojamos;
  - ▶ identifikuoti sugedusias, sugadintas, morališkai pasenusias atsargas;
  - ▶ nurodyti kitus galimus atsargų vertės sumažėjimo požymius.

*Toks atsargų nuvertėjimo vertinimo būdas turėtų būti numatytas įstaigos vidaus taisyklėse.

ATSARGŲ NUVERTĖJIMO APSKAIČIAVIMO PROCESAS METŲ PABAIGOJE

1. Sudaroma atsargų vertės nustatymo komisija (turėtų būti nuolat veikianti, gali būti sudaroma 1 komisija visoms turto grupėms vertinti).

2. Atsargų vertės nustatymo komisija kiekvienų metų pabaigoje iš inventorizacijos žiniaraščio (žiniaraštyje galima matyti informaciją, kad turtas yra nenaudojamas, apgriuvęs, sugedęs, netinkamas naudoti ir pan.) arba kitais dokumentais (pvz., tokio pat turto pirkimo sandorių dokumentai) nustato, ar yra atsargų nuvertėjimo požymių.

3. Atsargų vertės nustatymo komisija parengia atsargų nuvertėjimo pažymą, kuri pateikiama Apskaitos (Finansų skyriui).

4. Apskaitos skyrius, gavęs nuvertėjimo pažymą registruoja nuvertėjimo nuostolius apskaitoje.

ATSARGŲ NUVERTĖJIMO APSKAIČIAVIMO PROCESAS KETVIRČIO PABAIGOJE

1. Atsakingi ar materialiai atsakingi asmenys praneša, kad atsargos yra sugadintos, sugedusios, morališkai pasenusios ar yra kitų nuvertėjimo požymių.

2. Atsargų vertės nustatymo komisija parengia atsargų nuvertėjimo pažymą, kuri pateikiama Apskaitos (Finansų skyriui) ketvirčio, kurį buvo pateikta informacija pabaigoje.

3. Apskaitos skyrius, gavęs nuvertėjimo pažymą registruoja nuvertėjimo nuostolius apskaitoje tą ketvirtį, kai atsakingi ar materialiai atsakingai informavo komisiją apie nuvertėjimo požymių atsiradimą.

ATSARGŲ NUVERTĖJIMAS (2)

- ▶ Atsargos laikomos nuvertėjusiomis, jei atsargų grynoji realizavimo vertė mažesnė už jų įsigijimo savikainą. Jei atsargų grynoji realizavimo vertė yra didesnė už jų įsigijimo ar pasigaminimo savikainą, atsargų sąskaitų likučiai nekoreguojami;
- ▶ Atsargų grynoji realizavimo vertė turi būti nustatoma pagrįstai, atsižvelgiant į kainos ar atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainos svyravimus.

Pavyzdžiui, sudarant tarpines finansines ataskaitas, atsargų, įsigytų viešųjų pirkimų metu, įsigijimo savikaina gali neatitikti gryniosios realizavimo vertės tarpinio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, kadangi tokios atsargos buvo įsigytos už didesnę nei dabartinė rinkos kainą. Jei tokias atsargas ketinama sunaudoti dar per šį metinį ataskaitinį laikotarpį, tuomet atsargų gryniosios realizavimo vertės nustatyti nereikėtų. Grynąją realizavimo vertę taip pat gali paveikti infliacija, paklausos pokyčiai, nauji technologiniai išradimai.

ATSARGŲ NUVERTĖJIMAS (3)

- ▶ Atsargų vertė mažinama iki grynosios realizavimo vertės pagal kiekvieną atsargų vienetą. Jeigu neįmanoma nustatyti vieno atsargų vieneto grynosios realizavimo vertės, panašūs ar susiję atsargų vienetai yra grupuojami pagal vartojamąsias savybes ar kitą pasirinktą požymį ir vertė mažinama kiekvienai vienaarūšių atsargų grupei atskirai;
- ▶ Atsargoms, kurios yra laikomos numatant jas perduoti neatlygintinai ar perduoti už simbolinį atlygį, nuvertėjimas nėra skaičiuojamas;
- ▶ Atsargos, kurių GRV nustatyta užsienio valiuta, FAR turi būti parodytos taikant GRV nustatymo metu galiojusį valiutos kursą;
- ▶ Jeigu atsargas, kurių GRV yra mažesnė negu įsigijimo savikaina, planuojama perduoti iki finansinių metų pabaigos, nuvertėjimo skaičiuoti nebūtina.

ATSARGŲ NUVERTĖJIMAS (4) - PAVYZDYS

Įstaiga iš valstybės biudžeto lėšų įsigijo 10 vnt. spausdintuvo rašalo kasečių po 100 Lt, iš viso šių atsargų įsigijimo savikaina 1000 Lt. Po audros buvo užlietas įstaigos sandėlis, kuriame laikomos atsargos, ir 5 vnt. rašalo kasečių buvo visiškai sugadinti. Atsargoms, kurios buvo sugadintos turi būti paskaičiuotas nuvertėjimas:

$$5 \times 100 = 500 \text{ Lt}$$

Atsargų nuvertėjimo registravimas apskaitoje:

▶ D 8709XXX Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos	500 Lt
▶ K 2XXXXXX Atsargos	500 Lt
▶ D 4XXXXXX Finansavimo sumos (panaudotos) iš valstybės biudžeto	500 Lt
▶ K 70XXXXX Finansavimo pajamos	500 Lt

ATSARGŲ NUVERTĖJIMO ATSTATYMAS

- ▶ Kai išnyksta aplinkybės, dėl kurių atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina buvo sumažinta arba sumažėja tų aplinkybių poveikis, atsargų vertės sumažėjimas atkuriamas taip, kad nauja balansinė vertė būtų lygi atsargų įsigijimo ar pasigaminimo savikainai arba patikslintai GRV, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė. Atsargų vertė negali būti nustatyta didesnė negu jų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina.

Išankstinių apmokėjimų, gautinų sumų ir kito trumpalaikio turto nuvertėjimas

IŠANKSTINIŲ APMOKĖJIMŲ NUVERTĖJIMO POŽYMIAI

- ▶ Išankstinių apmokėjimų nuvertėjimas yra vertinamas tik tuomet, jeigu yra požymių, kad paslaugos arba prekės, už kurias buvo sumokėta, arba jų dalis nebus gauta dėl šių priežasčių (išankstinių apmokėjimų nuvertėjimo požymiai nurodyti 22-ajame VSAFAS „Turto nuvertėjimas“):
  - ▶ skolininkas laiku nepateikė prekių ar nesuteikė paslaugų, už kurias buvo iš anksto sumokėta, ir praleistas terminas kelia pagrįstų abejonų, kad už atliktus išankstinius apmokėjimus bus gautos prekės ar paslaugos;
  - ▶ viešojo sektoriaus subjekto atlikti išankstiniai apmokėjimai yra ginčijami ir yra tikimybė, jog ginčas bus išspręstas ne viešojo sektoriaus subjekto naudai;
  - ▶ tiekiantis prekes ar teikiantis paslaugas, už kurias buvo iš anksto sumokėta, subjektas bankrutavo arba yra pradėta jo bankroto procedūra;
  - ▶ pradėti priverstiniai teisiniai išankstinių apmokėjimo sumų arba prekių ar paslaugų, už kurias buvo iš anksto sumokėta, išieškojimo veiksmai.
- ▶ Viešojo sektoriaus subjektas gali nustatyti ir kitus išankstinių apmokėjimų nuvertėjimo požymius, kurie gali lemti, jog dalis prekių arba paslaugų nebus gautos.
- ▶ Išankstinių apmokėjimų nuvertėjimas yra nustatomas proporcingai neatgautinai prekių ar paslaugų daliai.

IŠANKSTINIŲ APMOKĖJIMŲ NUVERTĖJIMAS IR JO NUSTATYMAS - PAVYZDYS

Iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos apskaitoje buvo įregistruoti išankstiniai apmokėjimai įmonei už pastatų priežiūros paslaugas, suma 20 000 Lt. Sužinota, kad yra pradėta subjekto, kuriam buvo iš anksto sumokėta, bankroto procedūra, ir tikimybė, kad bus gautos paslaugos, už kurias buvo atlikti išankstiniai apmokėjimai, ir galimybė atgauti iš anksto apmokėtą sumą yra labai maža. Tokiu atveju apskaitoje reikėtų registruoti šių išankstinių apmokėjimų 100 % nuvertėjimą.

Išankstinio apmokėjimo nuvertėjimo registravimas apskaitoje, kai išankstiniai apmokėjimai buvo sumokėti iš valstybės biudžeto lėšų:

▶ D 8709XXX Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos	20000 Lt
▶ K 2XXXXXX Išankstiniai apmokėjimai	20000 Lt
▶ D 4XXXXXX Finansavimo sumos (panaudotos) iš valstybės biudžeto	20000 Lt
▶ K 70XXXXX Finansavimo pajamos	20000 Lt

KITO TRUMPALAIKIO TURTO NUVERTĖJIMAS

- ▶ Kito trumpalaikio turto* nuvertėjimas yra vertinamas atsiradus nuvertėjimo požymiams. Kitas trumpalaikis turtas finansinės būklės ataskaitoje parodomas grynąja verte, iš kito trumpalaikio turto įsigijimo savikainos atėmus turto nuvertėjimą.

Pavyzdys:

Viešojo sektoriaus subjektas einamojoje sąskaitoje banke turėjo 100 000 litų. Sužinojus, kad pradėta banko bankroto procedūra ir viešojo sektoriaus subjektas negali disponuoti pinigais banke, turi būti vertinamas pinigų nuvertėjimas. Yra žinoma, kad viešojo sektoriaus subjektas iš banko ir indėlių draudimo institucijos atgaus 54 000 litų. Tokiu atveju apskaitoje turėtų būti registruojamas 46 000 litų pinigų nuvertėjimas.

*Trumpalaikis turtas, išskyrus atsargas, išankstinius apmokėjimus ir trumpalaikį finansinį turtą, išskyrus pinigus

IŠANKSTINIŲ APMOKĖJIMŲ IR KITO TRUMPALAIKIO TURTO NUVERTĖJIMO ATSTATYMAS

- ▶ Jei VSS nustato, kad ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintų nuvertėjimo nuostolių nebėra arba kad turto nuvertėjimas reikšmingai sumažėjo, turi būti perskaičiuojama išankstinių apmokėjimų ir kito trumpalaikio turto grynoji vertė.
- ▶ Vertinant, ar ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažinti nuostoliai dėl išankstinių apmokėjimų nuvertėjimo išnyko arba sumažėjo, turi būti atsižvelgiama į šiuos požymius:
  - ▶ pradėtos gauti prekės arba paslaugos, už kurias buvo atlikti išankstiniai apmokėjimai;
  - ▶ su tiekėju, kuriam atliktas išankstinis mokėjimas, yra pasiektas naujas susitarimas dėl prekių pristatymo ar paslaugų teikimo grafiko ir yra įrodymų, kad šio grafiko bus laikomasi. Tokie įrodymai gali būti gautos paslaugos ar prekės pagal sutartą grafiką;
  - ▶ ginčas dėl prekių tiekimo arba paslaugų teikimo, už kurias buvo atlikti išankstiniai apmokėjimai, tiekimo buvo išspręstas VSS naudai.
- ▶ Ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažintų išankstinių apmokėjimų ar kito trumpalaikio turto nuvertėjimo nuostolių panaikinimas ar sumažinimas apskaitoje registruojamas didinant išankstinių apmokėjimų ar kito trumpalaikio turto balansinę vertę ir ta pačia suma mažinant ataskaitinio laikotarpio pagrindinės veiklos sąnaudas.

GAUTINŲ SUMŲ NUVERTĖJIMAS

- ▶ Gautinų sumų balansinė vertė apskaitoje turi būti mažinama įvertintų abejotinų gautinų sumų dydžiu, t. y. sumos turi būti rodomos grynąja verte, iš įsigijimo savikainos atėmus nustatytas neatgautinas sumas. Grynosios vertės koregavimas nėra gautinos sumos nurašymas, nes įstaiga neatsisako pretenzijų į šias sumas. Gautina suma nenurašoma tol, kol įstaiga turi teisę į gautinas sumas.
- ▶ Gautinų sumų vertė yra sumažėjusi, jei jų balansinė vertė yra didesnė už tikėtiną atgauti sumą.
- ▶ Gautinų sumų nuvertėjimas kaupiamas sąskaitose 22XXXX3.
- ▶ Užregistravus gautinų sumų nuvertėjimą, balansinė gautinų sumų vertė sumažėja, tačiau registravimo sąskaitose - 22XXXX1 ir 16XXXX1 išlieka informacija apie įsigijimo savikainą. Užregistruotas nuvertėjimas negali būti didesnis negu įsigijimo savikaina.

GAUTINŲ SUMŲ NUVERTĖJIMAS (2)

- ▶ Gautinų sumų nuvertėjimas gali būti skaičiuojamas:
  - ▶ Kiekvienai gautinai sumai atskirai arba
  - ▶ Gautinos sumos grupuojamos pagal tam tikrą požymį ir nuvertėjimas skaičiuojamas visai tam tikrai gautinų sumų grupei.
- ▶ Gautinų sumų grupavimas taikomas tais atvejais, kai yra labai didelis kiekis skolininkų ir sudėtinga arba neįmanoma gautinų sumų nuvertėjimo paskaičiuoti kiekvienai sumai.
- ▶ Tokiu atveju turėtų būti nustatoma, kokiai gautinų sumų grupės daliai turi būti skaičiuojamas nuvertėjimas, pvz., gautinoms administracinėms baudoms iš vyresnių nei 60 metų amžiaus gyventojų, taikomas 30% nuvertėjimas, remiantis statistine informacija, kad surenkama tik 70% administracinių baudų, paskirtų vyresniems nei 60 metų amžiaus gyventojams.
- ▶ Kiekvienas subjektas gautinų sumų nuvertėjimo metodą ir normatyvus turi apsirašyti ir pasitvirtinti vadovo patvirtintame apskaitos vadove (politikoje).
- **SVARBU:** Tikimybė atgauti išieškotinas sumas už padarytą žalą dažniausiai būna nedidelė, todėl išieškotinoms sumos daugeliu atveju reikia registruoti nuvertėjimą.

GAUTINŲ SUMŲ NUVERTĖJIMO POŽYMIAI

- ▶ Paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio (ketvirčio) dieną turi būti nustatyta, ar yra požymių, kad gautinų sumų balansinė vertė gali būti sumažėjusi. Jeigu yra nuvertėjimo požymių, turi būti nustatyta tikėtina atgauti suma ir pripažintos sąnaudos dėl gautinų sumų nuvertėjimo, kurios registruojamas kaip pagrindinės ar kitos veiklos sąnaudos.
- ▶ Nuvertėjimo požymiai:
  - ▶ nesilaikoma sutarties sąlygų, pavyzdžiui, laiku nesumokamos skolos arba nevykdomi įsipareigojimai;
  - ▶ dėl ekonominių ar teisinių priežasčių, susijusių su skolininko finansiniais sunkumais, viešojo sektoriaus subjektas suteiktų skolininkui nuolaidų, kurių priešingu atveju nebūtų suteikęs;
  - ▶ finansinio turto nuvertėjimas buvo pripažintas ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu;
  - ▶ ankstesnė patirtis rodo, kad nebus atgauta visa gautinų sumų vertė.
- ▶ Viešojo sektoriaus subjektas gali nustatyti ir kitus požymius negu nurodyti anksčiau, rodančius, kad gautinos sumos gali būti nuvertėjusios.

GAUTINŲ SUMŲ NUVERTĖJIMO APSKAIČIAVIMO PROCESAS KETVIRČIO PABAIGOJE

1. Kiekvieno ketvirčio (ataskaitinio laikotarpio) pabaigoje asmuo, atsakingas už gautinas sumas ir išankstinius apmokėjimus iki apskaitos tvarkos apraše nustatytos dienos kiekvienai gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų grupei parengia **gautinų sumų senaties žiniaraštį**.

2. Asmuo, atsakingas už gautinų sumų ir išankstinių mokėjimų apskaitą pagal parengtus ir iš kitų atsakingų skyrių ir subjektų gautus senaties žiniaraščius parengia **gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų vertės koregavimo žiniaraštį**.

3. Pagal patvirtintą gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų vertės koregavimo žiniaraštį, apskaitoje registruojamas nuvertėjimas, arba nuvertėjimo atstatymas.

GAUTINŲ SUMŲ IR IŠANKSTINIŲ APMOKĖJIMŲ NUVERTĖJIMAS

Jeigu naudojamas kiekvienos gautinos sumos nuvertėjimo įvertinimo būdas, rekomenduojama įstaigos apskaitos politikoje (vadove ar tvarkos apraše) nurodyti gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų nuvertėjimo normatyvus, pagal kuriuos galima būtų skaičiuoti tikėtiną atgauti gautinų sumų vertę. Gautinos sumos pradelstų dienų skaičius pradedamas skaičiuoti nuo mokėjimo termino pabaigos, o ne nuo sąskaitos išrašymo dienos*. Pavyzdžiui:

Grupė	Įsiskolinimas pavėluotas grąžinti				
	0 dienų	1 – 90 dienų	91 – 180 dienų	181 – 360 dienų	Daugiau kaip 361 diena
Nuvertėjimas					
Išankstiniai apmokėjimai	0 %	0 %	0 %	0 %	100 %
Gautinos sumos	0 %	10 %	25 %	50 %	100 %

*Tai yra rekomendacinio pobūdžio nuvertėjimo normos ir nuvertėjimas turi būti skaičiuojamas kiekvienai konkrečiai situacijai atskirai.

GAUTINŲ SUMŲ NUVERTĖJIMAS (3) – PAVYZDYS

Ketvirčio (ataskaitinio laikotarpio) pabaigoje asmuo, atsakingas už gautinas sumas ir išankstinius apmokėjimus, iki apskaitos tvarkos apraše nustatytos dienos kiekvienai gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų grupei parengia **gautinų sumų senaties žiniaraštį**, kuriame pateikiama tokia informacija:

Grupė	Įsiskolinimas pavėluotas gražinti				
	0 dienų	1 – 90 dienų	91 – 180 dienų	181 – 360 dienų	Daugiau kaip 361 diena
Nuvertėjimas					
Gautinos sumos	10000	2000	1000	0	1000

GAUTINŲ SUMŲ NUVERTĖJIMAS (4) – PAVYZDYS

Asmuo, atsakingas už gautinų sumų ir išankstinių mokėjimų apskaitą, pagal parengtus ir iš kitų atsakingų skyrių ir subjektų gautus senaties žiniaraščius parengia **gautinų sumų ir vertės koregavimo žiniaraštį, kuriame pateikiama tokia informacija:**

Mokėtojas (pirkėjas)	Pavėluota 1–90 dienų		Pavėluota 91–180 dienų		Pavėluota 181–360 dienų		Pavėluota daugiau kaip 360 dienų	
	Balansinė vertė, Lt	Nuvertėjimas	Balansinė vertė, Lt	Nuvertėjimas	Balansinė vertė, Lt	Nuvertėjimas	Balansinė vertė, Lt	Nuvertėjimas
...	1800	200	750	250	0	0	0	1000
Iš viso:	1800	200	750	250	0	0	0	1000

Jeigu tai yra pirmas laikotarpis, kai registruojamas nuvertėjimas, registruojamos toks įrašas apskaitoje:

D 8709XXX Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos	1450 Lt
K 22XXX3 Gautinų sumų sukauptas nuvertėjimas	1450 Lt

GAUTINŲ SUMŲ NUVERTĖJIMAS (5) – PAVYZDYS

Kitą ataskaitinį laikotarpį asmuo, atsakingas už gautinų sumų ir išankstinių mokėjimų apskaitą, pagal parengtus ir iš kitų atsakingų skyrių ir subjektų gautus senaties žiniaraščius parengia **gautinų sumų ir vertės koregavimo žiniaraštį, kuriame pateikiama tokia informacija:**

Mokėtojas (pirkėjas)	Pavėluota 1–90 dienų		Pavėluota 91–180 dienų		Pavėluota 181–360 dienų		Pavėluota daugiau kaip 360 dienų	
	Balansinė vertė, Lt	Nuvertėjimas	Balansinė vertė, Lt	Nuvertėjimas	Balansinė vertė, Lt	Nuvertėjimas	Balansinė vertė, Lt	Nuvertėjimas
...	1800	200	750	250	0	0	0	0
Iš viso:	1800	200	750	250	0	0	0	0

Gautinų sumų sukauptas nuvertėjimo likutis praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje – 1450 Lt, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje – 450 Lt, todėl registruojamas nuvertėjimo atstatymas:

D 22XXX3 Gautinų sumų sukauptas nuvertėjimas	1000 Lt
K 8709XXX Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos	1000 Lt

Investicijų nuvertėjimas

INVESTICIJŲ NUVERTĖJIMAS

- ▶ Nuvertėjimas skaičiuojamas tik toms investicijoms, kurios apskaitoje yra vertinamos įsigijimo savikaina atėmus nuvertėjimo nuostolius:
  - ▶ Investicijos į kontroliuojamus viešojo sektoriaus subjektus;
  - ▶ Investicijoms į subjektas (nekontroliuojamus ir neasocijuotuosius), kai investicijos vertės neįmanoma nustatyti tikrosios vertės metodu.
- ▶ Investicijų nuvertėjimo požymiai gali būti šie:
  - ▶ yra žinoma, kad vertybinių popierių emitentas turi didelių finansinių sunkumų ar yra didelė tikimybė, kad emitentas bankrutuos;
  - ▶ dėl vertybinių popierių emitento finansinių sunkumų aktyviojoje rinkoje yra apribota prekyba emitento nuosavybės vertybiniais popieriais;
  - ▶ finansinio turto nuvertėjimas buvo pripažintas ankstesniu ataskaitiniu laikotarpiu.
- ▶ Investicijų nuvertėjimo nuostoliai apskaitoje turi būti registruojami apskaičiuota nuvertėjimo suma mažinant turto balansinę vertę ir ta pačia suma registruojant ataskaitinio laikotarpio finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas.

INVESTICIJŲ NUVERTĖJIMAS (2)

- ▶ Jei, gavusi investicijų vertinimui reikiamą informaciją, turto vertės nustatymo komisija nustato, kad subjektas (įstaiga) nebegalės atgauti savo investicijų į nekontroliuojamą subjektą dalies arba subjektui nutraukus savo veiklą, subjekto (įstaigos) apskaitoje registruojamas finansinio turto nuvertėjimas ir pripažįstamos finansavimo pajamos bei panaudotos finansavimo sumos, jei turtas įsigytas iš finansavimo sumų:
  - D 89XXXXX Finansinės investicinės veiklos sąnaudos
  - K 16XXXXX Ilgalaikis finansinis turtas

  - D 42XXXX2 Finansavimo sumos (panaudotos)
  - K 70XXXXX Finansavimo pajamos
- ▶ Jeigu gaunama informacija, kad nuvertėjimo požymiai išnyko, registruojamas finansinio turto nuvertėjimo atstatymas, mažinant finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas:
  - D 16XXXXX Ilgalaikis finansinis turtas
  - K 89XXXXX Finansinės investicinės veiklos sąnaudos

  - D 70XXXXX Finansavimo pajamos
  - K 42XXXX2 Finansavimo sumos (panaudotos)

INVESTICIJŲ NUVERTĖJIMAS Į KITUS SUBJEKTUS - PAVYZDYS

Biudžetinė įstaiga “X” turi 3% UAB “Star1 Airlines” akcijų, kurių vertė 100 tūkst. Litų, akcijos įsigytos iš finansavimo sumų. Biudžetinės įstaigos “X” apskaitoje ši investicija yra vertinama įsigijimo savikaina, nes įstaiga neturėjo galimybių nustatyti tikrosios akcijų vertės. Per ataskaitinį laikotarpį biudžetinė įstaiga “X” gavo informacijos, kad UAB “Star1 Airlines” turi finansinių sunkumų ir šiai bendrovei bus iškelta bankroto byla. Įstaiga žino, kad bankrutavus bendrovei, investuotas turtas (investicija) nebus atgautas, todėl savo apskaitoje šiai investicijai registruoja nuvertėjimo nuostolius visai sumai:

D 89XXXXX Finansinės investicinės veiklos sąnaudos	100 tūkst. Lt
K1613XXX Investicijos į kitus subjektus	100 tūkst. Lt
D42XXXX2 Finansavimo sumos (panaudotos)	100 tūkst. Lt
K70XXXXX Finansavimo pajamos	100 tūkst. Lt

Nuvertėjimo nurašymas

TURTO NUVERTĖJIMO NURAŠYMAS

- Turto nuvertėjimas nurašomas iš apskaitos tada, kai:
  - Turtas yra nurašomas iš apskaitos;
  - Turtas parduodamas;
  - Turtas perduodamas kitam VSS.
- Apskaitoje registruojamos operacijos:

Turto nurašymas:

K1XXXXX1 Ilgalaikio turto įsigijimo savikaina

D1XXXXX4 Ilgalaikio turto sukauptas nusidėvėjimas

D1XXXXX3 Ilgalaikio turto vertės sumažėjimas arba padidėjimas
arba

K2XXXXX1 Trumpalaikio turto įsigijimo savikaina

D2XXXXX3 Trumpalaikio turto nuvertėjimas

D8709XXX Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos

K70XXXXX Finansavimo pajamos

D42XXXX2 Finansavimo sumos (panaudotos)

TURTO NUVERTĖJIMO NURAŠYMAS (2)

Turto pardavimas:

Ilgalaikis turtas

K1XXXXX1 Ilgalaikio turto įsigijimo savikaina

D1XXXXXX4 Ilgalaikio turto sukauptas nusidėvėjimas

D1XXXXXX3 Ilgalaikio turto vertės sumažėjimas arba padidėjimas

D226XXXX Gautinos sumos už parduotas prekes, turta, paslaugas

K74XXXXXX Prekių, turto, paslaugų pardavimo pajamos arba

D88XXXXXX Kitos veiklos sąnaudos Turto likutinei vertei:

K70XXXXXX Finansavimo pajamos

D42XXXXX2 Finansavimo sumos (panaudotos)

Trumpalaikis turtas

D226XXXX Gautinos sumos už parduotas prekes, turta, paslaugas

K74XXXXXX Prekių, turto, paslaugų pardavimo pajamos

K2XXXXXX1 Trumpalaikio turto įsigijimo savikaina

D2XXXXXX3 Trumpalaikio turto nuvertėjimas

D87XXXXXX Parduotų ir sunaudotų atsargų savikaina

K70XXXXXX Finansavimo pajamos

D42XXXXX2 Finansavimo sumos (panaudotos)

TURTO NUVERTĖJIMO NURAŠYMAS (3)

Turto perdavimas kitam subjektui:

K1XXXX1 Ilgalaikio turto įsigijimo savikaina

D1XXXXX4 Ilgalaikio turto sukauptas nusidėvėjimas

D1XXXXX3 Ilgalaikio turto vertės sumažėjimas arba padidėjimas
arba

K2XXXXX1 Trumpalaikio turto įsigijimo savikaina

D2XXXXX3 Trumpalaikio turto nuvertėjimas

D42XXXX3 Finansavimo sumos (perduotos)

Nuvertėjimo nuostolių poveikis subjekto rezultatams

KAIP NUVERTĖJIMO NUOSTOLIAI VEIKIA SUBJEKTO REZULTATUS

Jeigu nuvertėjimo nuostoliai apskaičiuojami turtui, kuris įsigytas iš finansavimo sumų, poveikio subjekto rezultatams nėra. Šiuo atveju vienu metu yra patiriamos nuvertėjimo sąnaudos ir finansavimo pajamos, kurios susidengia tarpusavyje ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

Pavyzdys

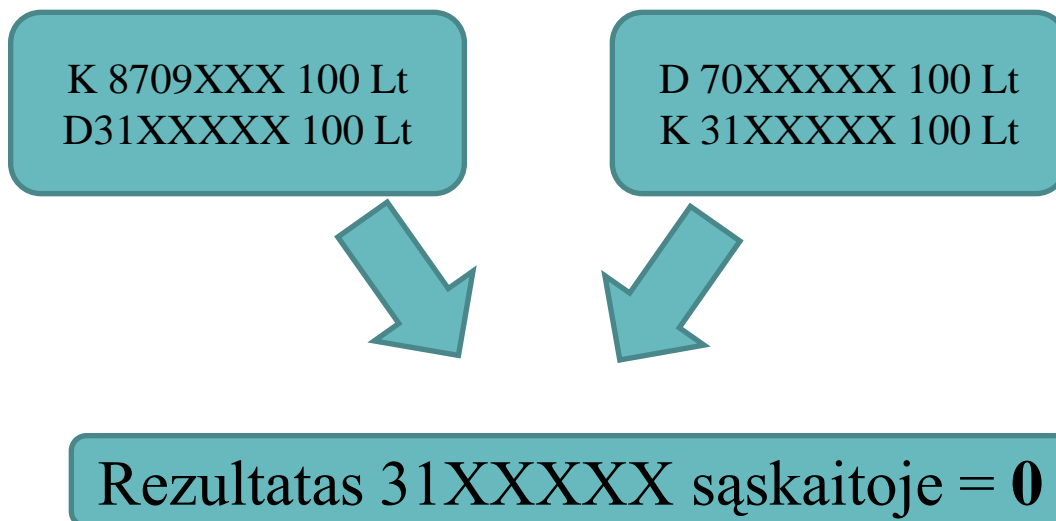
D 8709XXX Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos 100 Lt

K 1XXXXX3 Ilgalaikio turto vertės padidėjimas arba sumažėjimas 100 Lt

K 70XXXXXX Finansavimo pajamos 100 Lt

D 42XXXX2 Finansavimo sumos (panaudotos) 100 Lt

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojama sąnaudų ir pajamų uždarymo operacija:

KAIP NUVERTĖJIMO NUOSTOLIAI VEIKIA SUBJEKTO REZULTATUS

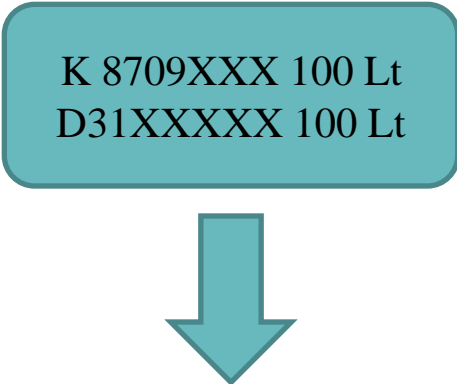
Jeigu nuvertėjimo nuostoliai apskaičiuojami turtui, kuris įsigytas **ne iš finansavimo sumų**, subjekto ataskaitinio laikotarpio rezultatas mažėja paskaičiuotų nuvertėjimo nuostolių suma.

Pavyzdys

D 8709XXX Nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos 100 Lt

K 1XXXXXX3 Ilgalaikio turto vertės padidėjimas arba sumažėjimas 100 Lt

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojama sąnaudų ir pajamų uždarymo operacija:

K 8709XXX 100 Lt
D31XXXXXX 100 Lt

Rezultatas 31XXXXXX sąskaitoje debeto pusėje = **100 Lt**

Nuvertėjimo nuostolių apskaičiavimas - bendrosios nuostatos

NUVERTĖJIMO NUOSTOLIŲ APSKAIČIAVIMO BENDROSIOS NUOSTATOS

- ▶ Turto nuvertėjimo požymiai neturėtų būti tapatinami su turto nusidėvėjimo požymiais.

Pavyzdys. Jeigu kompiuteris yra apibraižytas, monitoriuje matomi smulkūs defektai, tai nusidėvėjimo požymiai. Tačiau jeigu kompiuteris sugedo ir nebeveikia, tai nuvertėjimo požymis.

- ▶ Laikinai nenaudojamo turto, kuris negali būti naudojamas visą ataskaitinį laikotarpį dėl savo paskirties, nuvertėjimo nuostoliai nėra skaičiuojami

Pavyzdys. Įstaiga turi žoliapjovę, kuri naudojama tik vasaros metu, dėl to kitais metų laikais, nors žoliapjovė nenaudojama, nuvertėjimo nuostoliai nebus skaičiuojami.

- ▶ Nedidelės vertės turto nuvertėjimo nuostoliai taip pat turi būti skaičiuojami, tačiau jeigu nuvertėjimo suma yra labai nereikšminga, nuvertėjimas gali būti neregistruojamas apskaitoje

Pavyzdys. Įstaiga turi 100 vnt. nenaudojamų kompiuterių, kurių 1-o vieneto balansinė vertė yra 200 Lt. Šiems kompiuteriams turi būti paskaičiuotas nuvertėjimas, kadangi įstaigai 20000 lt – reikšminga suma

- ▶ Nuvertėjimo nuostoliai gali būti neskaičiuojami, jeigu nuvertėjusi labai nedidelė turto vieneto dalis, o nuvertėjimo suma palyginus su turto verte nėra reikšminga.

NUVERTĖJIMO NUOSTOLIŲ APSKAIČIAVIMO BENDROSIOS NUOSTATOS (2)

- ▶ Įstaigos vidaus taisyklėse turi būti numatyta, kas yra atsakingas už nuvertėjimo nuostolių paskaičiavimą (ar finansinės apskaitos skyrius ar turto vertinimo komisija). Rekomenduojama, kad turto vertinimo komisija pateikia reikalingą informaciją finansinės apskaitos skyriui apie turtą, kuris turi nuvertėjimo požymių, ir turi būti nuvertintas bei sumą iki kurios turtas turi būti nuvertintas. Turto nuvertėjimo nuostolius iš pateiktų duomenų apskaičiuoja finansinės apskaitos skyrius;
- ▶ Nuvertėjimo pažymą apie apskaičiuotus nuvertėjimo nuostolius turi patvirtinti vadovas ir tai turi būti numatyta įstaigos vidaus taisyklėse;
- ▶ Įstaigos apskaitos politikoje turi būti numatyta, kokiais vertinimo metodais naudojasi turto vertinimo komisija nustatydama turto nuvertėjimą;

NUVERTĖJIMO NUOSTOLIŲ APSKAIČIAVIMO BENDROSIOS NUOSTATOS (3)

- ▶ Turto vertės nustatymo komisiją galėtų sudaryti šie įstaigos specialistai:
  - ▶ Atsakingas už pirkimus
  - ▶ Atsakingas už turta
  - ▶ Atsakingas už informacines sistemas
  - ▶ Atsakingas už investicijas
  - ▶ Atsakingas už bendruosius reikalus

NUVERTĖJIMO NUOSTOLIŲ APSKAIČIAVIMO BENDROSIOS NUOSTATOS (4)

Nors ir rekomenduojama, kad už turto vertės nustatymą turėtų būti atsakinga įstaigos vadovo įsakymu sudaryta komisija, įstaigos vyr. buhalteris, turi inicijuoti apskaitos politikos (vadovų, tvarkų) ar kitų vidinių dokumentų pakeitimus tam, kad:

- ▶ Turto vertės nustatymo komisija būtų sudaroma;
- ▶ Būtų apibrėžiamos turto vertės nustatymo komisijos funkcijos;
- ▶ Turto inventorizacijos komisija inventorizacijos metu nurodytų nuvertėjimo požymius;
- ▶ Informacija apskaitai būtų pateikta laiku ir laiku užregistruoti apskaitos įrašai (nurodomi terminai);
- ▶ Nustatomos dokumentų formos, kurios turi būti pateikiamos apskaitos skyriui.